Jíst smí jen ten, kdo pracuje! (Lidská nekomunikace)

Pobledlý, vysílený a po předchozích dnech sklíčenosti a zmatenosti konečně usebraný. *Rudolf* dopsal poslední slova svého sáhodlouhého dopisu. Vložil ho do obálky a napsal adresátku: Erzsébet. Pod světlem lampičky si prohlédl naposledy medailonek s portrétem mladistvých rodičů. Zadíval se otci do očí. Dialog, který spolu vedli, se vždy odvíjel jen v mysli každého ze dvou různě starých mužů. Vlastně nešlo o dialog, jen o monolog ze dvou úhlů. Rudolf marně naposledy přemýšlel, proč nedokázal nikdy překonat bariéru dvorské etikety, bariéru lidskosti. Vždy, když už se mu s velkou chutí na jazyk draly otázky nebo lidský zájem, byl z druhé strany sražen pohrdáním a přezíráním. Tedy tak to alespoň chápal ve chvílích, kdy se vzájemná komunikace těchto dvou mužů obrátila do naprostého ticha nebo do prudké hádky. Tomu muži neměl potřebu nic vysvětlovat, ani posledním dopisem. A matka? Ach, ta plující sebestředná vznešenost, která ho nechávala v náručí komorných. Vždy, když se s ním bavila, jako by skrz něj hleděla někam do dáli. Na jakém místě v pořadníku jejího života asi tak byl? Každou další myšlenkou Rudolf upadal do melancholie. Ale, byla to matka, zaslouží delší vysvětlení. Opřel dopis o lampu. Zhasnul ji a vykročil do vedlejšího pokoje. „Mary, já už jsem své napsal," pronesl bez emocí ke schoulené postavě mladé sedmnáctileté dívky. Zamilovaně až poblouzněně k němu s úsměvem vzhlédla, patřila k málu osob, které se nedívaly skrz něj. Celý život přemýšlel k čemu je, kam směřuje, co chce, proč je tak sám? Nyní to věděl naprosto přesně, jeho cílem byla smrt.
Ztemnělé ráno. Zámečkem Mayerlink se ozvaly dva výstřely. Bylo 30. ledna 1889. Mary ani Rudolf už vlastními ústy nemohli začít žádný dialog s živými.

Ustaraná *Alžběta* seděla u nočního stolku. Pod rozsvícenou lampou si před každodenním odchodem na lože prohlížela fotografii syna. Poté vždy povstala, prohlédla si samu sebe ve velkém nástěnném zrcadle, lampu zhasla, položila ji na zem a konečně ulehla. Milovala ho i nenáviděla. A bylo jedno, jestli aktuálně myslela na mrtvého syna nebo na živého manžela. Nikdy nesebrala odvahu si se synem lidsky promluvit. Bariéra dvorní etikety? Ne. Nerozuměla tomu. Proč se zabil? V hlavě měla tolik otázek. Co jí to proboha provedl. Nenáviděla ho, nenáviděla i sebe. Po jeho úmrtí zestárla. Víc než kdy jindy. Stárla a už ani nerozuměla sama sobě. Stárla a chtěla, aby si ji lidé pamatovali věčně krásnou. Po synově smrti chodila v černých šatech a upřímně čím dál víc a víc myslela na smrt. Na vlastní smrt. Kéž by byla rychlá a bezbolestná. Kéž by přišla co nejdříve. Proč má vlastně dál žít? Doba mladické krásy je pryč. Před spaním si v mysli promítala, jak ji otec učil v útlém věku i pasu chodit ostrou chůzí, jak po mužském způsobu jezdila od raného mládí na koni ve vlastní akrobatické manéži, jak neúnavně plavávala a hlavně jak samu sebe obdivně obhlížela v zrcadlech a na různých portrétech. Její dlouhé vlasy. Její všemi obdivovaná krása. Těšil ji obdiv mužů, ale vlastně je všechny nenáviděla. Přemýšlela, jestli Rudolf také tak nenáviděl, ale ženy? Zemřít bezbolestně.
Zářijové dopoledne na břehu ženevského jezera. Alžběta měla hodně naspěch, když do ní zboku vrazil mladičký muž s napřaženou rukou. Ani nevěnovala pozornost bolesti v hrudi, vstala a spěchala dál. Bylo 10. září 1898. Luigi Lucheni netušil, že 8 centimetrů hlubokou ranou pilníkem nad levý prs vybrané vznešené oběti, ranou, která zlomila čtvrté žebro,

prorazila dolní kraj plicního laloku a zasáhla srdeční komoru, nechtěně plní Alžbětino přání. Zemřela po několika hodinách.
Luigi se v roce 1910 oběsil ve vězení. Službu konající dozorce si místo pravidelné obhlídky četl pod rozsvícenou lampičkou v kanceláři noviny.

František Josef přemýšlel. Ale nerad takhle přemýšlel. Raději své myšlenky plašil usilovnou kancelářskou prací. Každý den časně ráno na pracovním vídeňském stole rozsvítil lampu a obrátil zarámovanou rodinnou fotografii. Pozoroval na ní sebe, manželku i syna. On je živý, oni jsou mrtví. Odvíjela se v něm série dialogů, vlastně monologů. Otázky, které kdy chtěl svým blízkým položit, aby porozuměl sám sobě i jim, měl položit dávno, teď už to bylo zbytečné. Ale usiloval. Usiloval o pochopení, proč události dospěly tam, kam dospěly a jak k nim přispěl on. Čím víc přemýšlel, tím víc se ocital v nejistotě. Proto si na tohle každodenní přemýšlení pod lampou vyhradil jen 15 minut. Potom vždy rodinný portrét obrátil osobami k desce stolu. Nechtěl být rušen ve své každodenní úřednické práci, která mu skýtala jistotu a naplnění. Ani sarajevský atentát na další jemu blízké členy rodiny neměl zčeřit jeho jasný pracovní úsudek a úsilí.
Bylo 28. července 1914.
Svět běží dál, nač se zabývat rodinnými tragédiemi, je třeba myslet na ostatní povinnosti, pomyslel si František Josef I. *Svět si jej přeci nebude pamatovat kvůli rodinným poměrům, ale pro jeho panovnické činy. Světu přeci rozumí, lidem, ano lidem už méně.*